

PERSEPSI PENSYARAH TERHADAP KESILAPAN LINGUISTIK ARAB DALAM PENULISAN ESEI PELAJAR BUKAN PENUTUR JATI

Azlan Shaiful Baharumⁱ, Saiful Izwan Zainalⁱⁱ, Mohammad Loqman Ibrahimⁱⁱⁱ

(Penulis Koresponden). ⁱProfesor Madya, Universiti Sains Islam Malaysia. azlan_arab@usim.edu.my

ⁱⁱPensyarah Kanan, Universiti Sains Islam Malaysia. saiful_izwan@usim.edu.my

ⁱⁱⁱPelajar Doktor Falsafah, Universiti Sains Islam Malaysia. loqman_ib@gmail.com

Abstrak

Pembelajaran bahasa Arab di Malaysia telah lama bermula, namun begitu mengikut kajian yang telah dijalankan menunjukkan bahawa tahap kemahiran bahasa dalam kalangan pelajar kurang memuaskan. Dalam penulisan, mereka menghadapi pelbagai kesukaran untuk menulis karangan. Pelbagai kesalahan bahasa telah dilakukan. Bertolak daripada isu ini, kajian ini cuba melihat apakah persepsi pensyarah terhadap bentuk kesalahan yang banyak dilakukan, faktor penyumbang dan implikasi daripada kesalahan tersebut. Tujuan kajian ini ialah mengenal pasti persepsi mereka terhadap kesalahan yang kerap dilakukan, faktor yang menyumbang kepada kesalahan dan implikasi daripada kesalahan yang terhasil. Bagi mendapatkan data tentang persepsi ini, 30 sampel kajian telah dipilih dalam kalangan pensyarah yang mengajar pengkhususan bahasa Arab di lima buah Universiti Awam terpilih untuk kaji selidik ini. Dapatan kajian menunjukkan kesalahan yang paling kerap dilakukan ialah kesalahan sintaks. Faktor utama yang menyumbang kepada kesalahan ialah kurang cekap dalam memahami kaedah nahu dan sorof serta kurang latihan esei. Akibat utama yang terhasil daripada kesalahan ialah ketidakupayaan menulis kertas ilmiah tahun akhir. Kajian ini turut mencadangkan tiga cara bagi mengatasi masalah kelemahan ini, iaitu pelajar hendaklah menggunakan strategi belajar Bahasa Arab, kaedah pengajaran hendaklah disesuaikan dengan kemahiran penulisan dan bahan bacaan hendaklah diperbanyakkan dan dipelbagaikan.

Kata kunci: Kesalahan bahasa, penulisan Arab, persepsi pensyarah, faktor, implikasi

PENDAHULUAN

Bahasa ialah satu elemen yang penting untuk menggambarkan luahan idea, persepsi dan pengalaman yang ada dalam kehidupan seharian seseorang manusia. Menurut Zayed dan Saadi (2006), ia merupakan satu cara yang paling efektif untuk berhubung dan berkomunikasi dengan efektif. Salah satu cara penggunaan bahasa ialah melalui penulisan. Kebanyakan jenis penulisan sekarang menjurus kepada penulisan yang berformat. Justeru itu, kebanyakan pembelajaran bahasa dan juga peperiksaan sekarang menekankan aspek penulisan. Namun begitu, menurut Azlan (2013) dan Abu Saiid (2007) kemampuan mereka dalam menulis esei jenis ini masih dipersoalkan. Terdapat banyak kesalahan yang ditemui sepanjang proses pembelajaran. Ini termasuklah dari aspek sintaktikal, ortografi, leksikal dan morfologi.

Kebanyakan kajian memfokuskan dan membuktikan keutamaan empat aspek

ini, termasuklah kajian yang dilakukan oleh Mohammad Loqman (2020) yang mengesahkan perkara tersebut. Setelah diteliti kebanyakan elemen yang boleh dikaji ialah persepsi pensyarah terhadap kesalahan yang dilakukan oleh pelajar mereka. Kedua, fokusnya menjurus ke arah faktor-faktor penyumbang kepada kesalahan tersebut. Ketiga ialah penerangan tentang implikasi negatif yang terhasil daripada kesalahan berkenaan. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti persepsi pensyarah terhadap tiga fokus yang telah disebutkan tadi.

PERMASALAHAN KAJIAN

Pelajar pengkhususan bahasa Arab telah pun mempelajari bahasa Arab sejak daripada peringkat awal menengah lagi, malahan ada yang mula mempelajarinya seawal usia 7 tahun (Rosni, 2012). Ini bertepatan dengan kajian yang dijalankan oleh Foo dan Richards (2004) yang menyatakan bahawa kebanyakan pembelajaran bahasa di Malaysia telah dijalankan sejak zaman awal kanak-kanak lagi, khususnya di peringkat sekolah rendah. Secara umumnya, dalam jangka masa yang panjang ini sepatutnya pelajar-pelajar ini telah pun mampu menulis dengan baik dan tidak melakukan banyak kesilapan dan kesalahan bahasa. Realiti yang berlaku ialah masih ramai pelajar yang lemah dalam penulisan apatah lagi esei yang berformat. Ini diperakukan oleh kajian yang telah dijalankan oleh Azlan et. al (2017) yang mendapati masih banyak kesalahan bahasa yang dilakukan walaupun sudah berada di menara gading.

Mengikut Kamarul Syukri (2009), isu kelemahan mereka dalam penulisan bahasa Arab terus diperdebatkan hingga kini. Para pengkaji masih lagi mencari apakah puncanya. Abdul Halim dan Wan Muhammad (2006) berpendapat bahawa kelemahan semakin ketara dari sehari ke sehari. Menurut Khazri dan Ku Siti Esah (2012), apabila bahasa Arab digunakan secara meluas pada masa kini oleh penutur bukan Arab dalam bidang akademik, maka berlakulah kesalahan demi kesalahan sama ada aspek pertuturan mahu pun penulisan yang boleh mengurangkan keistimewaannya.

Kelemahan penulisan ini amat ketara dalam beberapa aspek bahasa termasuklah sintaks, ortografi/ejaan, morfologi/pembinaan kata dan leksikografi/pemilihan kosa kata. Kesalahan-kesalahan ini bertepatan dengan kajian yang dijalankan oleh Nurul Wafa (2021) dan Madihah (2009) kepada pelajar Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Universiti Sains Islam Malaysia. Dapatan kajian Rosni Samah (2012) menunjukkan pelajar lepasan sekolah menengah agama lemah dalam menulis karangan bahasa Arab. Hanya 16% sahaja yang mendapat markah 6 ke atas daripada 10 markah. Kelemahan ini berlaku dalam membina ayat yang betul.

Menurut Azlan & Hidayah (2017), kebanyakan pelajar yang mengambil bidang

bahasa Arab, hanya menguasai dan dapat mengaplikasikan sekitar 500 hingga 1000 patah kata sahaja sepanjang lima tahun di peringkat menengah. Kamarul Shukri (2009) berpandangan mereka sepatutnya menguasai lebih 3000 patah kata dalam tempoh yang sama. Keadaan ini turut diperakui oleh satu kajian yang dijalankan oleh Ghazali, dll. (2012) di sebuah universiti tempatan yang mendapati penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar universiti berada pada tahap yang sederhana dan perlu kepada penambahbaikan.

Isu berkenaan dengan kemahiran bahasa dalam kalangan pelajar banyak dihuraikan oleh sarjana dan cendekiawan (Kamarulzaman, 2011). Saupi Man (1992) dalam kajiannya mendapati kebanyakan pelajar yang mengambil kursus bahasa Arab mempunyai kelemahan yang ketara dalam kemahiran bahasa terutama dalam aspek penulisan. Malahan ia bertambah dari semasa ke semasa walaupun banyak usaha yang dilakukan. Menurut Mohammad Ali Redha (2020) antara usaha yang dijalankan ialah mengenal pasti faktor penyumbang terhadap kelemahan mereka di samping pengaruh yang kuat daripada bahasa ibunda sendiri. Kesalahan yang paling ketara dalam kajian beliau ialah dua kesalahan utama iaitu kesalahan leksikografi dan morfologi. Ini diperakui oleh kajian Aniqah (2021) yang menyatakan tentang masalah perbendaharaan kata membelenggu pelajar.

Selain itu, Zarima (2005) dalam kajiannya menyenaraikan pelbagai faktor yang menyumbang ke arah kelemahan dan kesalahan bahasayang ketara. Antaranya ialah tidak berminat terhadap bahasa Arab itu sendiri, kurangnya latihan aplikasi dan bahan-bahan rujukan yang kurang sesuai untuk kemahiran penulisan di samping masa yang diperuntukkan untuk pengajaran dan pembelajaran amat minimum. Mohamed Ahmed (2010) dalam kajian beliau pula menerangkan tentang kepentingan faktor pendidikan, pengajaran, psikologi, sosiologi dan mentaliti individu yang menyumbang kepada kebolehan dalam kemahiran penulisan yang efektif. Ini disokong oleh kajian yang dilakukan oleh Ainol Mardziah dan Isarji (2009) yang menyatakan faktor motivasi menyumbang ke arah menguasai kemahiran berbahasa asing.

Kajian Rosni Samah (2013) menjelaskan terdapat tujuh faktor yang menyebabkan kelemahan penguasaan Bahasa Arab berlaku, iaitu pembelajaran berpusatkan kepada guru, pembelajaran berpusatkan buku teks, kurang latihan, kurang bahan bacaan tambahan, kurang aktiviti, sikap pasif pelajar dan kurang komunikasi dalam kalangan pelajar. Dalam kajian yang lain, Rosni Samah (2014a) menyatakan bahawa kurang penggunaan strategi belajar merupakan faktor yang menyebabkan berlaku kelemahan Bahasa. Dapatan ini selari dengan dapatan sebelumnya seperti Anida (2003), Nurazan (2004) dan Kamarul Syukri (2009). Faktor yang lain pula, telah dinyatakan oleh Maimun & Jamilah (2007), Kamarul Syukri dll. (2009), Rosni Samah (2014a) dan Loqman (2020) iaitu kurang motivasi dan perangsang menjadi antara faktor

kelemahan menguasai bahasa Arab.

Kelemahan penguasaan bahasa mempunyai kaitan rapat dengan kesalahan bahasa. Oleh sebab itu terdapat juga penyelidik yang cuba mengenehkan kesalahan-kesalahan bahasa yang dilakukan oleh pelajar. Menurut Hanizam (2004), pembelajaran bahasa Arab terlalu memfokuskan teori kesalahan bahasa semata-mata dan tidak menekankan kemahiran penulisan. Mahama Duriah (1999) yang membuat kajian tentang kesalahan penggunaan kata ganti nama Arab dalam kalangan pelajar secara lisan dan penulisan, mendapati bahawa terdapat banyak sebab yang menjurus kepada kesalahan yang berulang kali. Ini dapat dilihat melalui pemikiran pelajar yang cenderung berfikir dalam bahasa Melayu sebelum menulis atau bertutur dalam bahasa Arab. Ini mengakibatkan mereka menghadapi kesukaran untuk menulis atau bertutur dengan penyusunan ayat yang betul.

Manakala Wejdan Kenali (2000) mendapati banyak kesilapan pelajar-pelajar Melayu dalam menggunakan kata sendi dalam bab sintaksis. Pelbagai sebab dapat dirungkai melalui kajian ini, antaranya ialah tidak mengetahui fungsi kata sendi tersebut, tidak tahu membezakan di antara penggunaan kata kerja transitif dan intransitif. Norasmazura (2005) pula mengkaji kesalahan sintaksis terutama penggunaan kata nama am dan kata nama khas dalam bahasa Arab. Beliau mendapati kesalahan tersebut berpunca daripada pelajar terpengaruh dengan kaedah bahasa ibunda mereka. Selain itu, kurang kefahaman terhadap kaedah tersebut yang menyumbang kepada kelemahan mereka. Azlan (2013) dan Mohamad Hazwan (2018) yang menjalankan kajian terhadap pelajar universiti awam di Malaysia mengesahkan dapatan tersebut.

Bertitik tolak daripada permasalahan kelemahan menguasai Bahasa Arab di atas, kajian ini cuba menyingkap persepsi pensyarah itu sendiri terhadap situasi yang berlaku bagi mengenal kelemahan pelajar mereka. Permasalahan ini diperjelaskan melalui tiga persoalan berikut:

1. Apakah jenis kesalahan yang dilakukan mengikut persepsi pensyarah?
2. Apakah faktor penyebab kesalahan yang dilakukan mengikut persepsi mereka?
3. Apakah implikasi yang terhasil daripada kesalahan tersebut mengikut persepsi mereka juga?

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ini ialah bagi mengenal pasti perkara berikut:

1. Jenis kesalahan yang dilakukan oleh pelajar mengikut persepsi pensyarah.
2. Faktor penyebab kesalahan yang dilakukan mengikut persepsi pensyarah.

3. Implikasi yang terhasil daripada kesalahan tersebut mengikut persepsi pensyarah.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti persepsi pensyarah terhadap jenis kesalahan bahasa yang dilakukan oleh pelajar dalam penulisan berformat, faktor dan kesan yang terhasil daripadanya. Sehubungan itu, reka bentuk kajian kuantitatif dan deskriptif melalui kaedah tinjauan dengan menggunakan satu set borang soal selidik telah dipilih bagi menjayakan kajian ini.

Set Soal Selidik

Set soal selidik ini telah pun mendapat pengesahan pakar metodologi penyelidikan, pendidikan dan pengajaran Arab iaitu Profesor Dr. Ali Ahmad Madkur, seorang Profesor di Institut Pendidikan, Universiti Kaherah, Mesir. Setiap bahagian soal selidik mengandungi item yang tersendiri dan menjurus kepada persoalan kajian yang dikemukakan kepada sampel kajian. Set borang soal selidik ini dibina berdasarkan dapatan kajian Azlan (2013). Ia dibahagikan kepada tiga bahagian utama. Item soalan untuk bahagian A menjurus kepada persepsi pensyarah terhadap jenis kesalahan Bahasa yang kerap dilakukan oleh pelajar. Manakala bahagian B pula memfokuskan persepsi pensyarah terhadap faktor penyebab kesalahan. Bahagian C tentang persepsi pensyarah terhadap kesan yang terhasil daripada kesalahan tersebut. Setiap item mengandungi lima pilihan jawapan iaitu tidak tahu, sangat tidak setuju, tidak setuju, setuju dan sangat setuju. Analisis min digunakan untuk mendapatkan data dan maklumat berdasarkan Analisa Strategi Pembelajaran SILL 7.0 (Oxford, 1990).

Sampel Kajian

Sampel kajian terdiri daripada 30 orang pensyarah bahasa Arab daripada lima buah universiti tempatan yang terpilih iaitu Universiti Sains Islam Malaysia, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia, Universiti Kebangsaan Malaysia, Universiti Putra Malaysia dan Universiti Malaya. Mereka dipilih secara rawak daripada jabatan masing-masing.

DAPATAN DAN DISKUSI

Setiap pensyarah berbeza pandangan terhadap kesalahan bahasa yang dilakukan oleh para pelajar mereka dalam penulisan berformat. Ini timbul hasil daripada pengalaman individu yang berbeza dalam aspek penulisan. Setiap pelajar mempunyai latar belakang bahasa yang berlainan dan tindak balas yang berbeza terhadap penulisan berformat itu sendiri. Oleh yang demikian perbezaan individu dalam kalangan

mereka amat ketara walaupun mereka belajar di universiti yang sama.

Fokus 1: Persepsi Pensyarah Terhadap Jenis Kesalahan Bahasa

Jadual 1: Jenis Kesalahan Bahasa Yang Dilakukan Pelajar

Item	Min	Tahap
Sintaksis	3.87	Tinggi
Morfologi	3.84	Tinggi
Leksikal	3.74	Tinggi
Ortografi	3.71	Tinggi

Empat jenis kesalahan telah dikemukakan untuk ditentukan yang mana kerap berlaku kesalahan. Kajian mendapati bahawa sampel bersetuju tentang kesalahan sintaksis sebagai kesalahan yang paling banyak dilakukan ketika menulis penulisan berformat. Ini dapat dilihat dengan jelas pada min untuk kesalahan tersebut yang mencapai 3.87. Dapatan ini bertepatan dengan dapatan beberapa kajian yang pernah dilakukan sebelum ini yang mendapati kesalahan yang paling kerap dilakukan oleh pelajar ialah kesalahan sintaksis dalam pelbagai bentuk. Mengikut Azlan et.al (2017) kesalahan sintaksi ini jelas dapat dilihat dalam meletakkan perkataan pada susunan yang betul. Antara kajian tersebut ialah Mahama Duriah (1999), Wejdan Kenali (2000), Adiny Abdul Hadi (2000), Nurullah Abdullah (2005), Norasmazura (2005), Ahmad Abdul Qodir (2010), Azlan (2013) dan Mohammad Loqman (2019 & 2020).

Sampel kajian juga bersetuju bahawa kesalahan yang kedua tertinggi ialah kesalahan morfologi yang mencapai min 3.84. Ini kerana morfologi mempunyai kaitan yang rapat dengan sintaksi. Rosni Samah (2005) menjelaskan bahawa pelajar selalu melakukan kesalahan dalam memilih dan menulis perkataan yang betul. Dalam kajian yang lain Rosni Samah (2013) menjelaskan bahawa pelajar selalu melakukan kesalahan morfologi dalam membezakan antara kata nama dan kata kerja, perbezaan antara pola-pola kata terbitan, perbezaan antara penambahan dan perbezaan antara *singular* dan *plural*. Dapatan kajian ini menepati dapatan kajian yang pernah dijalankan sebelum ini, antaranya ialah Abdul Aziz (1998), Che Kamarudin (1999), Abdul Ghani (1999), Hanizam (2004), Che Raziah (2009), Tamam (2001), Sahabudin (2003), dan Mohd Zaini (2012). Dapatan pertama dan kedua kajian ini juga menepati kajian strategi pembelajaran dan kaitannya dengan analisis kesalahan bahasa yang pernah dilakukan oleh Nonglaksana Kama (2007).

Kesalahan leksikal berada pada kedudukan ketiga terbanyak yang mencapai min 3.74. Kesalahan ini berlaku kesan daripada kesalahan morfologi. Menurut pensyarah, pelajar tidak tahu menggunakan perkataan Arab sebenar dengan makna yang dikehendaki. Mengikut Mikhail dan Mahmud (2007) kesalahan ini ketara berlaku kerana pengaruh bahasa ibunda dalam pemilihan kosa kata. Ia juga bertepatan

dengan kajian yang dilakukan oleh Mohamad Hazwan (2018) yang mendapati kesalahan leksikal dan kekurangan kosa kata yang sesuai antara kesalahan yang banyak terdapat dalam kalangan pelajar. Selain itu, terdapat juga beberapa kajian yang selari dengan dapat ini, antaranya ialah kajian yang dilakukan oleh Saupi Man (1992) dan Wan Ahmad Rahiman (1994). Kesalahan ini juga kerap berlaku dalam pembelajaran bahasa asing yang lain seperti kajian yang dilakukan oleh Nor Najihah (2021) dan Nurul Wafa (2020).

Kesalahan ortografi merupakan kesalahan yang kurang dilakukan mengikut persepsi responden dengan mencapai min 3.71 untuk beradadi kedudukan keempat. Persepsi responden ini bertentangan dengan dapatan kajian yang dijalankan oleh Azlan (2013) tentang kesalahan menulis karangan berformat dalam kalangan pelajar tahun akhir Bahasa Arab universiti awam. Hasil kajian ini menunjukkan kesalahan ortografi merupakan kesalahan kedua terbanyak selepas kesalahan sintaksi. Antara kesalahan ortografi yang banyak berlaku ialah penggunaan Hamzah, titik huruf dan penambahan huruf yang tidak perlu. Beberapa kajian lepas telah menunjukkan dapatan yang sama iaitu kajian Ruzuani (2009), Lubna (2007), Jaseem (2000), Che Radiah & Norhayati (2007), Nor Hidayah (2017) dan Mohamad Ali Redha (2020).

Fokus 2: Persepsi Pensyarah Terhadap Faktor Kesalahan Bahasa

Fokus kedua ialah menjurus kepada persepsi pensyarah terhadap faktor yang membawa kepada kekerapan berlakunya kesalahan dalam penulisan berformat. Dapatan kajian memfokuskan kepada 8 faktor utama seperti berikut.

Jadual 2: Faktor Kekerapan Berlakunya Kesalahan

Item	Min	Tahap
Kurang latihan menulis esei	3.95	Tinggi
Kurang cekap kaedah sintaksis/ morfologi	3.95	Tinggi
Salah terjemahan dari bahasa Melayu	3.93	Tinggi
Lemah gaya bahasa Arab	3.92	Tinggi
Kurang merujuk buku Arab	3.91	Tinggi
Tidak seragam di antara format dan isi	3.89	Tinggi
Kurang praktik dalam penulisan ilmiah	3.88	Tinggi
Kurang praktik dalam kokurikulum	3.83	Tinggi

Dapatan ini (Jadual 2) menunjukkan sampel kajian bersetuju bahawa kurang latihan menulis esei dan kurang kecekapan dalam memahami kaedah sintaksis dan morfologi merupakan faktor utama menyumbang kepada kesalahan pelajar. Ini jelas melalui dapatan kajian yang ditunjukkan oleh min bagi kedua-dua faktor itu iaitu 3.95. Dapatan ini bertepatan dengan dapatan kajian oleh beberapa sarjana seperti Ahmad Sheikh (2001), Azlan (2013) dan Hidayah (2017). Kebanyakan mereka menyatakan

bahawa kekurangan latihan kemahiran penulisan dan tatabahasa merupakan antara faktor penyumbang terbesar kepada kelemahan pelajar. Dapatan sampel kajian juga bersetuju bahawa kesalahan menterjemah idea daripada bahasa Melayu kepada bahasa Arab yang mencapai min 3.93, berada di kedudukan ketiga daripada faktor-faktor yang menyebabkan kesalahan ini berlaku. Banyak kajian yang mendapati faktor ini antara penyumbang kesalahan yang dilakukan oleh pelajar.

Menurut Rosni & Marwan (2006), Mohd. Hakim (2008), Rohaizaf et. al (2018) dan Loqman (2020) menyatakan pengaruh struktur bahasa ibunda dan penterjemahan terus yang tidak tepat, adalah antara punca kegagalan pelajar menghasilkan penulisan bahasa Arab yang baik. Penggunaan bahasa ibunda dan dialeknya menyebabkan pelajar terlalu terikut-ikut gaya bahasa tersebut ke dalam bahasa kedua yang dipelajari. Cho Minsung (2016) berpendapat penterjemahan bukanlah proses mengalih bahasa semata-mata tetapi dalam masa yang sama banyak aspek yang perlu dipertimbangkan.

Kelemahan gaya bahasa Arab pula berada pada kedudukan keempat mengikut persepsi responden dengan mencapai min 3.92. Dapatan ini bertepatan dengan kajian Mohd. Hakim (2008) yang mendapati banyak kesalahan gaya bahasa dalam kalangan pelajar dan beberapa langkah perlu diteliti untuk mengatasi masalah ini. Menurut Maheram (2011) pula, gaya bahasa atau penggunaan bahasa dalam penulisan bergantung kepada siapa yang menulis, apa yang mahu disampaikan, kata atau ayat bagaimana yang ingin digunakan, yang seterusnya akan mencerminkan peribadi penulis itu sendiri. Dapatan ini juga bertepatan dengan kajian yang dijalankan oleh Rosni Samah (2012), Azlan (2017) dan Siti Ilham (2017) tentang kelemahan pelajar yang ketara dalam menggunakan gaya bahasa yang baik.

Selain itu, faktor kurang menelaah bahan rujukan bahasa Arab menduduki tempat kelima dengan min 3.91 dan ia menyumbang kepada kesalahan bahasa. Rosni et. al., (2013) berpendapat merujuk bahan bahasa Arab merupakan suatu aspek yang penting kerana ia menyumbang kepada kemantapan memiliki kosa kata dan gaya bahasa yang baik. Fakta ini juga disokong oleh kajian Mohamad Hazwan (2018), Nur Shahirah (2021) dan Siti Rahayu (2021) berkenaan kosa kata yang menyatakan pandangan yang sama.

Di samping itu, sampel juga bersetuju tentang faktor ketidak seragaman format dan isi (min 3.89) memberi kesan terhadap kesalahan dalam penulisan mereka. Pada persepsi mereka, dua faktor yang kurang menyumbang kepada masalah pelajar ini ialah kurang praktikal dalam penulisan ilmiah (min 3.88) dan dalam aktiviti kurikulum (min 3.83). Oleh itu, boleh disimpulkan mengikut persepsi sampel pelajar lima IPTA yang dipilih, faktor utama yang menyumbang kepada kesalahan bahasa yang dilakukan ialah akibat kurang latihan dalam penulisan esei dan lemahnya

penguasaan aspek sintaksis dan morfologi dalam tatabahasa Arab. Ia bertepatan dengan kajian Nurul Wafa (2020) yang menyatakan perkara yang sama.

Fokus 3: Implikasi Kesalahan Bahasa

Terdapat banyak impikasi yang berlaku akibat kekerapan berlaku kesalahan bahasa yang ketara. Kajian ini hanya memfokuskan lima impikasi yang utama yang akan dihuraikan seperti dalam jadual berikut.

Jadual 3: Persepsi pensyarah terhadap implikasi kesalahan.

Item	Min	Tahap
Tidak mampu menulis kajian ilmiah	3.77	Tinggi
Kesilapan sentiasa diulangi tanpa sedar	3.75	Tinggi
Hilang keyakinan diri semasa menulis	3.68	Tinggi
Tidak mampu menggunakannya dalam kerjaya	3.66	Tinggi
Tidak dapat menyumbang kepada perkembangan bahasa Arab	3.64	Tinggi

Jadual 3 menunjukkan dapatan yang diperoleh berdasarkan persepsi pensyarah terhadap implikasi kesalahan bahasa yang berlaku dalam penulisan. Semua sampel kajian bersetuju tentang impikasi yang paling ketara ialah tidak mampu menulis kajian ilmiah dalam bahasa Arab (min 3.77). Ini diikuti dengan implikasi kedua yang mencapai min 3.75 iaitu kesilapan yang berlaku sentiasa berulang dengan kerap tanpa disedari oleh pelajar. Kajian Nor Anida et.al (2014) menyarankan supaya pelajar dapat mempertingkatkan kemahiran menulis, ini kerana mereka diwajibkan menyediakan penulisan ilmiah dalam bahasa Arab.

Sampel kajian juga bersetuju tentang implikasi ketiga, keempat dan kelima yang hampir sama minnya, iaitu hilang keyakinan diri semasa menulis dengan (min 3.68), tidak mampu menggunakan bahasa Arab dalam kerjaya masa hadapan (min 3.66) dan tidak dapat menyumbang kepada perkembangan bahasa Arab, yang hanya mencapai min 3.64. Dapatan tentang hilang keyakinan diri ini selari dengan beberapa kajian yang telah dijalankan terutamanya dalam kemahiran bertutur seperti kajian Muhammad Hanan (2012), Nur Pratiwi et.al (2014) dan Ili Hayani (2021) menjelaskan bahawa kurang keyakinan diri menyebabkan pelajar kurang menguasai Bahasa Arab seterusnya melemahkan keterampilan dalam persembahan bahasa.

Menurut kajian yang dilakukan oleh Nadwah dan Nadhilah (2014), mereka mendapati bahawa kesukaran dalam berbahasa Arab telah membantutkan keupayaan pelajar dalam kemahiran akademik dan bukan akademik mereka. Ini bertepatan dengan kajian yang dilakukan oleh Normalis, Natsue dan Mimiko (2012) yang mana mereka menyatakan bahawa menguasai kemahiran ini amat penting dalam pasaran

kerjaya kini. Tambahan pula ia disokong oleh kajian Ainol Mardziah dan Isarji (2009) dan Rohaizaf et.al. (2018) yang menyatakan penguasaan kemahiran ini memberikan merit dan nilai tambah atas kebolehan seseorang dalam zaman yang serba mencabar kini.

PERBINCANGAN

Daripada dapatan kajian ini, tiga implikasi utama dapat dirumuskan. Ini berkaitan dengan strategi yang diharapkan dapat memantapkan kemahiran menulis, kaedah pembelajaran yang berkesan dan bahan rujukan yang membekalkan kemahiran bahasa kepada pelajar.

Implikasi Terhadap Strategi Pembelajaran

Dari sudut strategi, pelajar hendaklah mempunyai strategi sendiri untuk belajar terutamanya kemahiran menulis. Mengikuti kajian yang dijalankan oleh Sueraya et.al. (2010), Mastura & Kaseh (2012), Rosni Samah (2013) dan Rohaizaf (2018) menunjukkan pelajar bahasa Arab kurang menggunakan strategi belajar dan mereka kurang kesedaran dalam penggunaan tersebut. Bertolak daripada isu ini Rosni Samah (2014) membina Strategi Imitasi untuk pembelajaran bahasa Arab yang lebih sesuai dengan tabiat bahasa Arab dan pelajar Islam. Strategi ini telah menunjukkan keberkesanannya melalui kajian-kajian yang telah dijalankan seperti Azlan et al. (2017), Rohaizaf et. al (2018), Loqman (2020) dan Ali Redha (2020). Berdasarkan kejayaan tersebut pengkaji-pengkaji telah membina instrumen untuk mengukur penggunaannya.

Implikasi Terhadap Kaedah Pengajaran

Dari sudut implikasi kaedah pengajaran pula, beberapa subjek perlu dilihat semula. Berdasarkan dapatan kajian pelajar menyatakan bahawa kelemahan tertinggi adalah nahu, sorof, leksikografi dan ortografi, di samping subjek kemahiran menulis sendiri. Dari sudut nahu dan sorof pembelajaran menekankan sudut amali bukanlah kaedah semata-mata. Ini bagi membolehkan pelajar membaca dan membina struktur ayat yang betul. Ini bersesuaian dengan kajian Azlan & Ilham (2020), Mohamad Loqman et.al (2020) dan Noormizati (2021).

Begitu juga subjek sarf hendaklah memberi penekanan dari sudut amali juga, supaya pelajar dapat membina ayat dengan menggunakan pola perkataan yang betul. Bagi menambahkan penguasaan kosa kata penekanan subjek kemahiran membaca hendaklah ditekankan dari sudut pengasaan tersebut. Ini bagi membolehkan pelajar menguasai dan memperkembangkan ayat dengan perkataan-perkataan yang baharu. Dari sudut ortografi pula, pengajaran subjek kemahiran menulis hendaklah menekankan sudut penulisan dan membuat pembetulan di hadapan pelajar supaya

mereka dapat mengetahui kesalahan yang dilakukan oleh mereka (Azlan & Loqman et. al, 2020). Begitu juga latih tubi penulisan hendaklah sentiasa dijalankan. Ini bagi membolehkan pelajar membina ayat dengan betul dan mengetahui kesalahan yang dilakukan oleh mereka. Dengan adanya latihan berkala seperti ini, kesalahan ortografi akan dapat diatasi.

Mengikut kajian Fauzi Abdul Hamid (2012), membuat pembetulan di hadapan pelajar akan memberi kesan yang mendalam dan positif dalam penulisan. Antara aktiviti pembetulan ialah guru membentangkan penulisan di hadapan pelajar kemudian mencari bentuk kesalahan serta membetulkannya. Begitu juga guru memberi peluang kepada pelajar lain untuk sama-sama mencari kesalahan dan cuba membetulkannya.

Mengikut Rabiah Adawiah Sururi (2013) antara aktiviti yang memberi faedah kepada pelajar untuk membentuk ayat gramatis yang baik sentiasa menjalankan aktiviti penulisan, mengadakan bengkel penulisan, dan membiasakan pelajar membaca bahan-bahan Arab dengan mengambil kira susunan ayat yang betul. Mengikut Nurul Aimi Amirah (2014), pengajaran hendaklah memfokuskan bab-bab yang berkaitan nahu yang menjadi kesukaran kepada pelajar, penekanan kepada frasa ayat, penglibatan pelajar dalam aktiviti penulisan, serta membudayakan pelajar dengan analisa kesalahan secara efektif. Bagi meningkatkan penguasaan sarf dalam penguasaan pelajar Wirdatul Jannah (2014) mencadangkan supaya diadakan latihan secara berkala untuk mencari pola-pola perkataan dan membina ayat daripadanya, mengadakan aktiviti untuk peningkatan sorof, serta memberi tugas yang banyak untuk mencari dan mengeluarkan pola-pola perkataan terbitan.

Hanan Hasan (2011) mencadangkan supaya diadakan aktiviti penguasaan leksikal atau kosa kata melalui bacaan yang betul dari sudut nahu, sorof dan makna perkataan. Mengikut Saferul Hafiz Saari (2013) dan Amizan Helmi (2013), kaedah imitasi dapat membantu penguasaan kosa kata dengan baik. Bagi Nor Afiah Abdul Shukor (2014), pelajar hendaklah digalakkan supaya dapat membaca surat khabar dan juga majalah Arab untuk mempertingkatkan kosa kata dan juga mengambil bentuk-bentuk ayat yang baik dan gramatis. Selain itu Izzah Fathiyah (2014) menyarankan para guru mesti menjalankan pelbagai aktiviti permainan bahasa untuk menambahkan kosa kata pelajar. Begitu juga Nurain Ramlan (2014) mencadangkan supaya aktiviti bahas dipergiatkan untuk menambahkan kosa kata.

Dalam pengajaran kemahiran menulis pula, kaedah-kaedah penulisan yang berkesan hendaklah diperkenalkan kepada pelajar supaya mereka dapat menggunakannya dalam penulisan. Mengikut Mohd Fauzi Abdul Hamid (2012), pengajaran kemahiran menulis hendaklah menekankan empat perkara; perbincangan kosa kata, analisa susunan ayat, pembinaan idea dan isu yang hendak disampaikan,

dan analisa kaedah penulisan. Muhammad Ali Redha (2020) dan Nur Shahirah (2021) mencadangkan agar para guru dan pensyarah memberikan perhatian terhadap kaedah penulisan ortografi yang sistematik.

Implikasi Terhadap Bahan Rujukan

Dari sudut implikasi bahan rujukan pula, pensyarah hendaklah menyediakan bahan-bahan yang sesuai untuk bacaan pelajar dan juga dan bahan-bahan latihan yang boleh menambahkan kemahiran menulis mereka. Mengikut dapatan kajian kurang bahan rujukan turut memberi implikasi kepada berlakunya kesalahan penulisan ini. Menurut Nur Amnah (2020) faktor-faktor luaran seperti bahan-bahan bantuan pengajaran bahasa Arab banyak menyumbang kepada kemahiran bahasa yang baik. Ia penting untuk memantapkan aspek penulisan dan seterusnya berkait rapat dengan mengenal pasti kesalahan bahasa.

Mengikut Rabiaton Adawiah (2020) pula guru hendaklah menyediakan bahan bacaan yang berkaitan dengan tajuk yang hendak diajarnya. Ini bagi membolehkan pelajar mengambil contoh perkataan dan ayat yang ada dalam bahan tersebut bagi menjayakan penulisan mereka. Bahan bacaan kepada pelajar diperluaskan terutamanya bahan-bahan yang dapat menarik minat mereka. Mengikut Rosni Samah (2014b) pula bahan bacaan tidak terbatas kepada bahan bertulis sahaja, bahkan ia termasuk juga bahan-bahan daripada audio visual seperti rakaman filem, kartun, dokumentari dan juga nyanyian.

KESIMPULAN

Hasil kajian ini menunjukkan dengan jelas tiga fokus utama kajian. Fokus pertama ialah kesalahan sintaksis sebagai kesalahan yang paling banyak dilakukan ketika menulis penulisan berformat. Fokus kedua pula, kurang latihan esei dan kurang kecekapan dalam memahami kaedah Sintaks dan Morfologi iaitu kaedah tatabahasa Arab merupakan faktor utama menyumbang kepada kesalahan. Manakala fokus ketiga impikasi yang paling ketara apabila berlakunya kesalahan ialah tidak mampu menulis kajian ilmiah. Bagi mengatasi masalah ini proses pembelajaran dan pengajaran subjek penulisan perlu diperkasa dan dipelbagai, tidak hanya terhadap kepada kaedah konvensional, kerana pelajar zaman globalisasi lebih cenderung kepada pembelajaran bentuk moden dan mesra teknologi dan internet. Ia bukan hanya menarik tetapi boleh dijadikan bahan rujukan yang interaktif. Selain itu suasana pembelajaran yang kondusif tidak hanya menggunakan bilik kuliah semata-mata, tetapi persekitaran luar yang boleh menghasilkan idea penulisan yang lebih bernas dengan penggunaan bahasa yang baik terutama ketika kita menghadapi pandemik Covid-19 ini.

RUJUKAN

- Abdul Halim Mohamad, Wan Muhammad Wan Sulong. (2006). Antara minat dan sikap pelajar terhadap bahasa Arab: satu kajian terhadap pelajar bahasa Arab di pusat pengajian tinggi. *Prosiding Wacana Pendidikan Islam Siri 5*. Bangi: Univesiti Kebangsaan Malaysia.
- Abu Saiid Muhammad Abdul Majiid. (2007). Al-Ittijahat hadithah fi tadrīs at-ta'bir fi 'asr aulamah. *Prosiding Seminar Islmaīyyat Lughah Wa Adab Fi Bana' Hadharilil Ummah Islmayyah*, 165–184. Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Adiny Abdul Hadi Salahuddin. (2000). *Su'ubat Lughawīyyat Allati Tuwajihu Tholabah Dirasat Islamiyyah: Dirasat Tahliliyyah Tatbiqīyyah*. Tesis Sarjana. Gombak: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Ahmad Abdul Qodir al-'Alawiy. (2010). *Analisis Kesalahan Pemakaian Isim Dhomir Pada Muhadatsah*. Tesis Sarjana Pendidikan. Semarang: Universiti Negeri Indonesia.
- Ahmad Sheikh Abdessalam. (2001). *Muqaddimah Fil Ilmi Lughah Tatbiqi (Maudhu'at Mukhtarah Wa Qadhaya Islamiyyah)*. Gombak: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Ainol Mardziah Zubairi & Isarji Hj. Sarudin. (2009). Motivation to learn a foreign language in Malaysia. *GEMA Online™ Journal of Studies*, 9(2), 73–87.
- Amizan Helmi Muhammad. (2013). *Turuq tadrīb maharat alkalam lil mutanazirin bil madaris atthanawīyyah fil malizia*. Tesis Sarjana. Fakulti Pengajian Bahasa Utama.
- Aniqah Abdullah. (2021). *Istratījiyyat Taalum Al Mufaradat Lada Talabah Kuliyyah Alquran Wa Sunnah Fi USIM*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Azlan Shaiful Baharum & Mohammad Loqman. (2020). *Alkhta' Al-nahwīyyah Lada Talabah Almmahad Al-Islamiy Hulu Langat Fil Kitabah Al Arbiyyah*. *Al-Qanatir Journal International*. Vol 17. No 1 January 2020.
- Azlan Shaiful Baharum, et. al (2017). *Alakhta' Alkitabiah Lada Tolabah Fil Jamiat Hukumiah*. Nilai: Penerbit Universiti Sains Islam Malaysia.
- Azlan Shaiful Baharum. (2013). *Kesalahan Bahasa Dalam Penulisan Berformat Dalam Kalangan Pelajar Pengkhususan Bahasa Arab Di Institusi Pengajian Tinggi Awam Malaysia*. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Che Radiah Mezah, & Norhayati Awang. (2007). *Panduan Menulis Kedudukan Hamzah Dalam Perkataan Arab*. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia..
- Che Radiah Mezah. (2009). *Kesilapan Leksikal Dalam Pembelajaran Bahasa Arab*. Serdang, Selangor Darul Ehsan: Penerbit Universiti Putra Malaysia.
- Che Radiah Mezah. (2010). Kedudukan "Hamzah" Dalam Perkataan: Kaedah Penulisannya Diabaikan Dalam Pengajaran. In *Che, Pengajaran Bahasa Arab : Himpunan Pedoman Buat Guru dan Bakal Guru Siri 1*, 54–62. Serdang: Penerbit Universiti Putra Malaysia.

- Fahed Khalil Zayed & Fatima Saadi. (2006). *Fannul kitabah Wa Ta'bir*. Amman: Maktabah al-Risalah.
- Foo,B., & Richrds, C. (2004). English in Malaysia. *RELC Journal*, 35 (2), 229–240.
- Ghazali Yusri, Nik Rahimi, Parilah M. Shah, Wan Haslina & Muhammad Sabri Sharir. (2012). Penggunaan bahasa arab lisan dan hubungannya dengan strategi pengurusan sumber. *GEMA Online™ Journal of Studies*, 12(2), 505–520.
- Hanan Hasan. 2014. *Marifah Mufradat Fil Maqalah Islamiah Lada Tholabah Sanah Rabiah Fi Kullia Syariah Wal Qanun Biljamiah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Hanizam Mohamad Ghazali. (2004). *Al-Akhta' Lughawiyah Kitabiah Lada Tullab Malayuwiiyyin Fi Istikhdam Masdar: Dirasah Tahliliyyah*. Tesis Sarjana. Gombak: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Ili Hayani Hosam. (2021). *Al-alqah Mutabadilah Baina Ardiy Ilmiy Wa Thiqah Binnafs Lada Tullab Thanah Thaniah Kuliyyah Dirasat Alquran Wa Sunnah* . Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Izzah Fathiyah Borhan. (2014). *Faalaiat Thariqah Lu'bah Lughawiah Fi Taalum Lughah Arabiah Lada Tholabah Sanah Thaniah Fil Madrasah Thanawiah Pekan Baru Muar Johor*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Kamarul Shukri Mat Teh. (2009). *Penggunaan Strategi Pembelajaran Bahasa Arab Di Kalangan Pelajar Sekolah Menengah*. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pendidikan.
- Kamarulzaman Abdul Ghani. (2011). Kebolehbacaan buku teks bahasa arab tinggi berasaskan ujian klot dalam kalangan pelajar di SMKA. *GEMA Online™ Journal of Studies*, 11(2), 53–66.
- Madihah Muhammad Yusof. (2009). *Mustawa Ma'rifah Jumal Ismiyyah Lada Tholabah Wa Tholibat Sanah Thalithah Fi Kuliyyah Quran Wa Sunnah*. Projek Ilmiah. Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Maheram Ahmad. (2011). *Pengaruh Gaya Bahasa Arab dalam Terjemahan Arab-Melayu*. (Atas talian). Muat turun 14 Ogos 2014, dari <http://maharani-mamailham.blogspot.com/2011/04/pengaruh-gaya-bahasa-arab-dalam.html>
- Mastura & Kaseh, (2012). Penggunaan Strategi Pembelajaran Kemahiran Bertutur Bahasa Arab: Kajian Di Pusat Asasi Uiam. *Persidangan Kebangsaan Pengajaran Dan Pembelajaran Bahasa Arab 2012, (PKEBAR'12)*. Banggi: UKM.
- Mikhail Ibrahim & Mahmud Mohamed Ali. (2007). Tahlil Akhta' Lughawiyah Lada Tullab Jamiah Ulum Islmaiyyah. *Prosiding Seminar Islmaiyyat Lughah wa adab fi bana' hadharilil ummah Islmayyah*, 359–376. Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Mohamad Hazwan Abdul Rahman. (2017). *Mustawa iktisab almufRADat lada tolabah almarkaz attamhidiiy fi USIM*. Tesis Sarjana, Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.

- Mohammad Loqman Ibrahim. (2018). *Alkhta' Fil Idhafah Wassifah Fil Kitabah Arabiah Lada Talabah Maahad Al-Islami Hulu Langat Bi wilayati Selangor*. Tesis Sarjana, Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Mohd Fauzi Abdul Hamid. (2012). *Istratijiat Al-Muhakah Wa Turuquha Fi Ta'lim Al-Insya' Wa Taalulmihi Ala Mustawa Al-Syahadah Al-Diniah Al-'Aliah (STAM): At-Tathbiq Lada Altulab Wal Tolibat Bissanah Assadisah Minal Madrasah Althanawiyah Aldiniah Bandar Baru Salak Tinggi*. Tesis Sarjana. Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Muhamad Hanan. (2011). *Asbab Kha'wf lada Talabah Jamiah Malaya fi Kulliyah Islamiyah fi Muhadathah*. BA thesis. Faculty of Major Languages. Nilai: Islamic Science University of Malaysia.
- Muhammad Ali Redha. (2020). *Alakhta' Fi Istikhdam Alhamazat Lada Talabah Bakaluriyus Allughah Arabiyyah Wal Ittissalat Fil Jamiah Alulum Al Islamiyyah Almalizyyah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nadwah Daud & Nadhilah Abdul Pisal. (2014). Permasalahan Pertuturan Dalam Bahasa Arab Sebagai Bahasa Kedua. *GEMA Online™ Journal of Studies*, vol 14(1), 117–133.
- Noormizati Adenan. (2021). *Istratijyyat Taalum Al Mufradat Lada Tullab Kuliyyah Addirasat Alarbiyyah Fil Jamiah Al Islamiyyah Al Alamiyyah Bimaliziya*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nor Ain Ramlan. (2014). *Anshithah Addaurah Almukathafah Bimaharat Lughatil Quran Fi Raf'i Mustawal Maharat Allughawiyah Lada Tholabah Ssnah Ula Bilkulliyah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nor Azizi Ismail, Lubna Abd Rahman & Wan Azura. (2007). Tahlil kitabah arabiyyah: dirasah fi jamiah ulum islamiyyah maliziah. *Prosiding Seminar Islmaiyyat Lughah Wa Adab Fi Bana'hadhari Lil Ummah Islmayyah*, 309–318..Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Nor Shahirah Omar. (2021). *Mustawa Qiraah Kitab Allhughah Alrabiyyah Lada Tullab Asyahadah Adiniyyah Aliah Almalizyyah Fi USIM*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Norasmazura Muhammad. (2005). *Al-Akhta' Fiistikhdam Atta'rif Wa Tankir Liddarisin Fi Madaris Diniyyah Biwilayah Kelantan: Dirasah Wasfiyyah Tahliliyyah*. Tesis Sarjana. Gombak: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Norfarhana Mat Nawi. (2014). *Thoriqah Taalim al-Insya' fil Madrasah addiniah Maahad sunniah PAsir Puteh biwilayah Kelantan*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Normalis Amzah, Natsue Hieda & Mimiko Nezu. (2012). Penerapan unsur budaya dalam pembelajaran bahasa Jepun. *GEMA Online™ Journal of Studies*, 12(2), 407–425.

- Nur Amnah Mohammad. (2020). *Tahlil Akhta' Al-Adad Wal Ma'dud Lada Tolabah Jamiatil Ulum Al-islamiyyah Al-maliziyyah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nur Najiha. (2021). *Mustawa Kafaati Attulab Aljamiyah Alum Islamiyyah Almaliziyyah Fi Qiratin Nusus Alarabiyyah* . Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nur Pratiwi, Suhaila Zailani Hj. Ahmad & Salamiah Ab. Ghani. (2014). *Kajian Terhadap Faktor Keresahan Pelajar Dalam Kelas Maharat al-Muhadathah wal Khatabah*. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nurul Afiah Abdul Shukor. (2014). *Iktisab Almufradat Ashahiah Fil Jaridah Arabiah Lada Tullab Assanah Rabiah Fi Kuliyyah Alluughah Al Arabiah Fil Kuliah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nurul Aimi Amirah Rosli. (2014). *Maarifatul Jumlah Ismiah Lada Tholabah Sanah Thaniah Fi Qismil Fiqh Wal Fatwa. Jamiatul Ulum Islamiah Maliziah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Nurul Wafa Ahmad. (2020). *Mustawa Fahmi Alfeel Al Madhi Wa Akhtouhu Fil Jumal Arabiyyah Lada Tolabah Al-maahad Ad-diny Alislami Hulu Langat*. Projek Ilmiah, Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rabiah Adawiah Sururi. (2014). *Mustawa Bina' Aljumah Minas Surah Lada Tholbah Assanah Ula Bikuliyah Dirasat Lughah Raisah Fi Jamiatul Ulum Alislamiyah Almaliziah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rabiaton Adawiah. (2020). Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rebecca Oxford.(1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston: Heinle & Heinle.
- Rohaizaf Maizani Mat Zain et.al. (2018). *Toriqah mukhtarah Fi Taalum Lughah Arabiah Lil Natiqin Bighairiha*: Nilai : Penerbit Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rohaizaf Maizani Mat Zain. (2013). *Toriqah Mubasyirah Fi Taalum Lughah Arabiah Lil Mustawa Muftadi': Dirasah Fi Markaz Dirasat Asasiah Di Jamiyah Islamiah Alamiah Malizia*. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Rosni Samah, Mohd Fauzi Abdul Hamid, Shaferul Hafes Sha'ari & Amizan Helmi Mohamad. (2013). Aktiviti Pengajaran Kemahiran Bertutur Bahasa Arab Dalam Kalangan Jurulatih Debat. *GEMA Online™ Journal of Studies*, 13(2), 99–116.
- Rosni Samah. (2007). Penggunaan internet dalam pengajaran bahasa: kajian terhadap bahasa Arab komunikasi pelancongan. *Malaysian Education Dean's Council Journal*, 1(2), 83–95.
- Rosni Samah. (2012). Pembinaan Ayat Bahasa Arab dalam Kalangan Lulusan Sekolah Menengah Agama. *GEMA Online® Journal of Language Studies*. Vol. 12(2), 555–569.

- Rosni Samah. (2014a). Using SILL's Strategies among Student in Learning Arabic Language in Malaysia. *Wulfenia Journa*, 21(1), 26–34.
- Rosni Samah. (2014b). Suggested Strategies for Non Arabic Speakers in Learning Arabic Language. *Pensee Journal*, 76(1), 232–239.
- Ruzuani Muhammad. (2009). *Al-Akhta' Imlaiyyah Fi Isti'mali Hamzatul Wasli Wal Qati'lada Tholabah Fi Qism Tarbiyyah Bil Jamiah Ulum Islamiyyah Maliziah*. Tesis Sarjana. Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai: Universiti Sains Islam Malaysia.
- Siti Ilham Muhammad. (2016). *Al-maharat Al-muhadathah Lada Al-mutanizirin Al-maliziyyin Fi Maahad Tahfiz Almaliziyyi JAKIM*. Tesis Sarjana, Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Siti Rahayu Me. (2021). *Mustawal Itqan fittahdduth billuhatil arabyyah lada tolabah jamiah siultan Idris littarbiyyah*. Projek Ilmiah Fakulti Pengajian Bahasa Utama. Nilai : Universiti Sains Islam Malaysia.
- Wejdan Mohamad Salleh Kenali. (2000). *Tahlil Al-Akhta' Kitabiah Fi Isti',Li Huruf Al-Jar Tittalabah Malayurwiyyin Fi Qism Lughatil Arabiyyah Wa Adabiha*. Tesis Sarjana. . Gombak: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- Yayan Nurbayan. (2011). Using the Imitating Modul Techniques on Insyah' Teaching for Improving the Student's Writing Ability in Thesis. *International Journal for Educational Studies*, 4(1), 99–106.